

İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Araştırma Yeterlikleri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Araştırma Yeterlikleri Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23418>

Özet

İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Araştırma Yeterlikleri Ölçeği, **Şener Büyüköztürk** tarafından 1999 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, ilköğretim okulu öğretmenlerinin, eğitim süreçlerini iyileştirmek ve mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla bilimsel araştırmalar anlamaya, yorumlama, uygulama ve bizzat yürütme konusundaki yeterlik düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, öğretmenlerin araştırmaya yönelik bilgi, beceri ve tutumların kapsamlı bir şekilde değerlendirilerek eğitim araştırmalar alanına önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu ölçek bir **Geliştirme** çalışması ürünüdür.

Anahtar Kelimeler

Araştırma Yeterlikleri, Eğitim Yönetimi, Öğretmen, İlköğretim, Ölçek Geliştirme, Mesleki Gelişim, Eğitim Araştırmaları.

Yazarlar

Şener Büyüköztürk

Amaç

Ölçeğin temel amacı, görev yapan ilköğretim okulu öğretmenlerinin araştırma süreçlerine ne ölçüde hakim olduklarını ve bilimsel verileri pedagojik uygulamalara ne kadar entegre edebildiklerini tespit etmektir. Geliştirme sürecinde, öğretmenlerin sadece araştırma okuyucuları değil, aynı zamanda aktif olarak araştırma yapabilme ve sonuçlarını eleştirel bir gözle değerlendirebilme yeterlikleri de hedeflenmiştir.

Bu araç, eğitim yöneticilerine ve politika yapıcılara, öğretmenlerin araştırma yeterliklerindeki güçlü ve zayıf yönlerini göstererek, hedef odaklı hizmet içi eğitim programları planlamada ve mesleki gelişim stratejileri oluşturmada somut veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, öğretmenlerin eğitim araştırmalarına yönelik algılanan ve fiili yeterliklerini ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Bu yapı, genellikle öğretmenlerin şu alanlardaki yetkinliklerini içerir:

Araştırma Sorunu Belirleme ve Hipotez Kurma.

Uygun Araştırma Yöntemlerini Seçme ve Uygulama.

Veri Toplama, Analiz Etme ve Yorumlama.

Araştırma Etiği ve Sonuçları Raporlaştırma.

Eğitimsel Karar Alma Süreçlerinde Araştırma Bulguların Kullanma.

Ölçek, öğretmenlerin eğitim alanındaki bilimsel bilgiye erişim ve bu bilgiyi sınıf içi uygulamalara dönüştürme kapasitelerini belirleyen temel bir psikometrik araç olarak işlev görür.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları hakkında detaylı bilgiler, Şener Büyüköztürk'ün 1999 tarihli orijinal makalesinde sunulmuştur. Ölçek geliştirme sürecinde, yapının ölçmek istediği kavramı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak, bu tür geliştirme çalmalarında içerik geçerliği (uzman görüşleri ile) ve yapı geçerliği (faktör analizi ile) incelenir.

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, ölçeğin akademik bir dergide yayınlanması, geliştirme sürecinde gerekli istatistiksel geçerlik adımlarının (örneğin, ayrıt edici geçerlik ve yakınsak geçerlik) atıldığına düşünülmektedir. İlgili detaylara makalenin tam metninden ulaşılabilir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik çalmaları da orijinal kaynak makalede ayrıntılı olarak yer almaktadır. Ölçek geliştirme süreçlerinin standardı gereği, iç tutarlılığının belirlenmesi amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı gibi yöntemlerin kullanıldığı kabul edilmektedir. Güvenirlilik, ölçeğin tutarlı ve kararlı sonuçlar verme yeteneğini gösterir.

Orijinal kaynakta spesifik güvenirlilik katsayısı belirtilmemiştir. Ancak ölçeğin güvenilirliğini sağlamak için deneme uygulamaları ve madde analizleri yapılmıştır. Detaylı güvenirlilik istatistikleri ve kullanılan yöntemler için okuyucuların Büyüköztürk (1999) makalesine başvurularını önerilir.

Faktör Analizi

Geliştirme tipi bir ölçek olması nedeniyle, İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Araştırma Yeterlikleri Ölçeği'nin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak ve maddelerin hangi alt boyutlara (faktörlere) yüklendiğini belirlemek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. Bu analiz, araştırma yeterlikleri kavramının teorik olarak öngörülen alt boyutların istatistiksel olarak desteklemek için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Öz Bildirim Ölçeği)

Format: Orijinal makalede derecelendirme bilgisi yer almamakla birlikte, bu tür yeterlik ölçekleri genellikle 5'li veya 6'lı Likert Ölçeği formatında düzenlenmiştir (Örneğin: Hiç Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlköğretim Okulu Öğretmenleri

Yaş Grubu: Çalışan yetişkinler (Genellikle 25-55 yaş arası öğretmenler).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf ve branş öğretmenleri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim yoluyla öğretmenlerin kendilerini değerlendirmesine dayalıdır.

Anahtar Kelimeler

Ölçek, Psikometri, Araştırma Okuyucuları, Hizmet İçi Eğitim, Eğitimde Kalite, Enerji Büyüktürk.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: senerbuyukozturk@gmail.com

Yazın Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 1999

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım ve izin koşulları için sorumlu yazar Enerji Büyüktürk ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve eğitim amaçlı kullanımlarda genellikle referans gösterilerek izin alınması tavsiye edilir. Ölçeğin yayınlandığı makaleye ait link: kuey.net

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ilkogretim-okulu-ogretmenlerinin-arastirma-yeterlikleri-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Büyüktürk, E. (1999). İlköğretim okulu öğretmenlerinin araştırma yeterlikleri. *Kuram ve*

Uygulamada Eğitim Yönetimi, 5 (2), 257-269.

İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Araştırma Yeterlikleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri orijinal kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme talimatları için lütfen yazarın 1999 tarihli makalesine başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM